

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 7 grudnia 2023 r.

Pozycja 339

POSTANOWIENIE

z dnia 2 sierpnia 2023 r.

Sygn. akt Ts 281/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Wojciech Sych,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.Ż. w sprawie zgodności:

- 1) art. 185c § 1a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.) w zakresie, w jakim „ogranicza możliwość ponownego przesłuchania pokrzywdzonego bez zapewnienia wystarczających czynników równoważących”, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2, art. 42 ust. 2, art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 185c § 2 ustawy wymienionej w punkcie pierwszym w zakresie, w jakim „uniemożliwia wzięcie udziału w przesłuchaniu pokrzywdzonego przez podejrzanego lub oskarżonego w jakiejkolwiek formie, w tym zdalnej, pisemnej lub innej ograniczającej możliwość osobistego kontaktu”, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2, art. 42 ust. 2, art. 45 ust. 1 Konstytucji;
- 3) art. 185c § 2 ustawy w wymienionej w punkcie pierwszym w zakresie, w jakim „brak możliwości konsultacji z obrońcą lub nie posiadanie obrońcy w czasie pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego nie stanowi przesłanki uzasadniającej ponowne przesłuchanie pokrzywdzonego”, z art. 2, art. 31 ust. 3, art. 32 ust. 1 i 2, art. 42 ust. 2, art. 45 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 14 grudnia 2022 r. (data nadania) M.Ż. (dalej: skarżący), reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w S. z 17 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]) skarżący został uznany winnym popełnienia trzech czynów, za które sąd orzekł karę łączną 4 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd Okręgowy w B. VIII Wydział Karny Odwoławczy rozpoznał apelację skarżącego od powołanego wyżej orzeczenia i wyrokiem z 1 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]) obniżył

wymierzoną skarżącemu karę do 3 lat pozbawienia wolności. W pozostałym zakresie utrzymał wyrok sądu pierwszej instancji w mocy.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego w B. wnieśli do Sądu Najwyższego zarówno obrońca skarżącego, jak i Prokurator Generalny. Postanowieniem z 21 czerwca 2022 r. Sąd Najwyższy Izba Karna (sygn. akt [...]) po rozpoznaniu kasacji Prokuratora Generalnego uchylił wyrok w części co do orzeczenia o karze łącznej i przekazał sprawę w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w B. Natomiast postanowieniem z 29 czerwca 2022 r. (sygn. akt [...]) Sąd Najwyższy Izba Karna oddalił kasację obrońcy skarżącego jako oczywiście bezzasadną.

Sąd Okręgowy w B. VIII Wydział Karny Odwoławczy wyrokiem z 22 listopada 2022 r. (sygn. akt [...]) wymierzył skarżącemu karę łączną 3 lat i 1 miesiąca pozbawienia wolności.

2. Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 7 lutego 2023 r. (doręczonym 13 lutego 2023 r.) wezwał skarżącego do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) wskazanie ostatecznego orzeczenia, w rozumieniu art. 79 Konstytucji, w związku z którym wniesiona została skarga konstytucyjna; 2) udokumentowanie daty doręczenia orzeczenia wskazanego jako ostateczne zgodnie z punktem 1 niniejszego zarządzenia; 3) poinformowanie, czy od wskazanego – zgodnie z punktem 1 zarządzenia – ostatecznego orzeczenia został wniesiony nadzwyczajny środek zaskarżenia; 4) doręczenie zawierających wszystkie czytelne strony odpisów lub kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem: a) złożonych wraz ze skargą załączników nr 2 - 6, b) jednej kopii wyroku Sądu Okręgowego w B. z 22 listopada 2022 r. (sygn. akt [...]), c) czterech, zawierających wszystkie strony, kopii wyroku Sądu Rejonowego w S. z 17 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]), d) jednej kopii uzasadnienia wyroku wskazanego w punkcie 4 lit. c.

Pismem z 20 lutego 2023 r. (data nadania) skarżący odniósł się do zarządzenia Prezesa Trybunału. Wskazał w nim m.in., że ostatecznym orzeczeniem, w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, w związku z którym wniesiona została skarga konstytucyjna, jest wyrok Sądu Okręgowego w B. VIII Wydział Karny Odwoławczy z 22 listopada 2022 r. (sygn. akt [...]).

Skarżący twierdzi, że zakwestionowane w skardze art. 185c § 1a oraz art. 185c § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, ze zm.), we wskazanym w niej zakresie, naruszają zasady: demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji), proporcjonalności (art. 31 ust. 3 Konstytucji), równości (art. 32 Konstytucji), prawa do obrony (art. 42 ust. 2 Konstytucji) oraz prawa do sądu (art. 45 ust. 1 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Zgodnie z art. 61 ust. 4 u.o.t.p.TK Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, jeżeli skarga nie spełnia wymogów określonych w ustawie i usunięcie jej braków nie jest możliwe, gdy braki te nie zostały usunięte w terminie albo gdy skarga jest oczywiście bezzasadna.

Powodem odmowy nadania biegu skardze konstytucyjnej wniesionej w niniejszej sprawie było ustalenie, że została ona wniesiona z naruszeniem terminu wskazanego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK. Początek biegu terminu wniesienia skargi konstytucyjnej został w powołanym przepisie jednoznacznie określony jako data doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia opartego na zaskar-

żonym przepisie. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego termin wniesienia skargi konstytucyjnej określony w art. 71 ust. 1 u.o.t.p.TK jest związany z uzyskaniem po wyczerpaniu drogi prawnej orzeczenia niepodlegającego zaskarżeniu przy użyciu zwykłych środków zaskarżenia, a więc – w wypadku postępowania sądowego – prawomocnego wyroku lub postanowienia. Konstytucja i u.o.t.p.TK nie wymagają natomiast użycia środków o charakterze nadzwyczajnym, których wniesienie uzależnione jest od spełnienia szczególnych wymagań (zob. postanowienie TK z 2 marca 2009 r., sygn. Ts 251/06, OTK ZU nr 2/B/2009, poz. 88 i cytowane tam wcześniejsze orzecznictwo). Trybunał zwracał uwagę, że przesłanki wyczerpania drogi prawnej i prawomocności orzeczenia są ze sobą powiązane jedynie w takim sensie, że skarżący musi skorzystać z przysługujących mu – w ramach drogi prawnej – zwykłych środków prawnych, zapobiegających uzyskaniu przez orzeczenie waloru prawomocności. Oznacza to z jednej strony, że skarga konstytucyjna jest niedopuszczalna, jeżeli orzeczenie stało się prawomocne wskutek zaniechania wniesienia zwykłego środka zaskarżenia lub nie został on rozpoznany z przyczyn formalnych leżących po stronie skarżącego; z drugiej zaś – że prawo wniesienia skargi konstytucyjnej powstaje z chwilą doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku lub postanowienia, nawet jeżeli – w danych okolicznościach – możliwe byłoby jego wzruszenie przy pomocy środków nadzwyczajnych. Jednocześnie Trybunał podkreśla, że wniesienie kasacji nie stoi na przeszkodzie równoczesnemu wniesieniu skargi konstytucyjnej. W tym wypadku w myśl art. 78 u.o.t.p.TK powstaje jedynie podstawa do zawieszenia postępowania przed Trybunałem do czasu wydania przez Sąd Najwyższy orzeczenia w przedmiocie kasacji, zaś termin do wniesienia skargi konstytucyjnej zostaje wówczas zachowany.

Skarżący wskazał, że ostatecznym orzeczeniem w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, w związku z którym wniesiona została skarga konstytucyjna, jest wyrok Sądu Okręgowego w B. VIII Wydział Karny Odwoławczy z 22 listopada 2022 r. (sygn. akt [...]). Tymczasem ostatecznym orzeczeniem wydanym na podstawie zakwestionowanych w skardze przepisów, jest wyrok Sądu Okręgowego w B. VIII Wydział Karny Odwoławczy z 1 czerwca 2021 r. (sygn. akt [...]). To właśnie to orzeczenie definitywnie ukształtowało sytuację prawną skarżącego, z którą wiążą się stawiane w skardze zarzuty (uniemożliwienie uczestniczenia w przesłuchaniu pokrzywdzonego oraz brak możliwości konsultacji z obrońcą). Kolejne orzeczenia sądów, w tym wskazane przez skarżącego jako ostateczne, nie dotyczyły już tych kwestii, lecz kary łącznej. Zatem to od daty doręczenia wyroku Sądu Okręgowego w B. z 1 czerwca 2021 r., nie zaś – jak przyjął skarżący – wyroku Sądu Okręgowego w B. z 22 listopada 2022 r., wydanego po ponownym rozpoznaniu sprawy, rozpoczął bieg termin wniesienia skargi konstytucyjnej.

Poprzedzający postępowanie kasacyjne Wyrok Sądu Okręgowego w B. z 1 czerwca 2021 r. doręczono pełnomocnikowi skarżącego (jak Trybunał ustalił z urzędu) 22 czerwca 2021 r. Ostatnim dniem terminu wniesienia skargi był więc 22 września 2021 r. Skarga zaś została wniesiona do Trybunału 14 grudnia 2022 r. (data nadania), a zatem ze znacznym przekroczeniem trzymiesięcznego terminu, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

Okoliczność ta jest – w myśl art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo do wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.